



OSLO BYFOGDEMBETE

KJENNELSE

Avsagt: 18.06.2010 i Oslo tinghus
Sak nr.: 10-096054TVI-OBYF/1
Dommer: Dommer Hilde Kollbær Strømme
Saken gjelder: Midlertidig forføyning

Faitim Sallami Hamdi

Advokat Andreas Galtung

mot

Kortfilmfestivalen

Advokat Bente Holmvang

KJENNELSE

Saken gjelder begjæring om midlertidig forføyning med krav om å stanse visningen av en film på Kortfilmfestivalen i Grimstad.

Sakens bakgrunn:

Saksøker er en kvinne på 29 år som lever i de saharawiske flyktningsleirene i Algerie. Hun har bodd i leirene siden 1975, da Vest-Sahara ble okkupert av Marokko, og ble adskilt fra sin biologiske mor i forbindelse med de marokkanske angrepene i 1975.

Violetta Ayala og Dan Fallshawo, med produsent Tom Zubrycki, har laget filmen "Stolen", der det er gjort opptak i de nevnte flyktningsleirene. Saksøker er hovedperson i filmen.

Filmen har tidligere vært vist på ulike filmfestivaler i verden. Det har fra flere hold, herunder fra Høykommissæren for flyktninger, blitt reist kraftig kritikk av filmen. Kritikken går blant annet ut på at oversettelsen fra hassaniya til engelsk er feil, at scener og uttalelser er tatt ut av sin sammenheng, og at filmen også for øvrig er laget på en måte som skaper det feilaktige inntrykk at saksøker lever i slavelignende forhold og at slaveri er et dagsaktuelt problem i området.

Saksøker har på det sterkeste bestridt at hun har vært eller er slave, og hun har i brev til produsenten i mars 2008 gitt uttrykk for at hun ikke samtykker i bruken av filmopptakene.

Kortfilmfestivalen, en stiftelse med hovedkontor i Oslo, arrangerer kortfilmfestival i Grimstad fra 16. til 21. juni 2010. Filmene "Stolen" er satt på plakaten for visning 17. og 19. juni. I brev av 13. juni 2010 fra Støttekomiteen for Vest-Sahara til Kortfilmfestivalen, ble det bedt om at filmen tas av plakaten. Dette ble avvist i brev fra Kortfilmfestivalen av 14. juni 2010.

Faitim Sallami Hamdi v/advokat Andreas Galtung fremsatte den 15. juni 2010 begjæring om midlertidig forføyning med krav om at saksøkte forbys å vise filmen "Stolen". Rettsmøte i saken ble avholdt 18. juni 2010. Vitneførsel og bevisførsel for øvrig fremgår av rettsboken.

Saksøker har anført:

"Stolen" inneholder grove og usanne beskyldninger om kidnapping og slaveri som ligger langt utenfor filmskaperens kunstneriske frihet. Saksøker er tillagt en virkelighet som ikke stemmer. Dette er skadelig både for henne og hennes familie. Filmene innebærer åpenbart en ærekrenkelse i strid med straffelovens § 247. Kortfilmfestivalen har et

medvirkningsansvar når de nå viser filmen, idet de har en posisjon på lik linje med presse og kringkastning.

Videre innebærer filmen en krenkelse av saksøkerens personvern og rett til eget bilde, idet filmen viser bilder/opptak av saksøker uten at hun har samtykket i dette. Saksøker har aldri samtykket i det prosjektet som filmen utviklet seg til å bli. Selv om åndsverkloven § 45 c ikke gjelder for borgere utenfor EØS, vil tilfellet fanges opp av det ulovfestede personvern som kan få anvendelse der krenkede ikke har tilstrekkelig tilknytning til Norge. Det vises til HR-2009-2318-A.

Forholdet til ytringsfriheten kan ikke anføres i dette forholdet. Grunnlovens § 100 og EMD art. 10 gir ikke vern for grove usanne beskyldninger som i denne saken.

Det foreligger sikringsgrunn, idet det er nødvendig med en forføyning for å hindre en vesentlig skade eller ulempe for saksøker. Saksøker har prøvd å stanse filmen tidligere, men har ikke hatt ressurser til å bringe saken inn for retten før nå. Hun opplever mistenkeliggjøring og isolasjon i flyktningisleiren på grunn av deltakelsen i filmen. For hver gang filmen vises, får filmskaperne mer kreditt for filmen. En midlertidig forføyning der filmen stoppes vil være et signal til omverdenen om hva dette dreier seg om.

Det er adgang til å få en forføyning for å stanse visningen av filmen. Det vises til Rt. 2007 side 506 der Høyesterett uttaler at det i særlige tilfeller vil være adgang til å få en midlertidig forføyning for å stanse ytringer. Videre vises til Rt. 1999 side 1762, Rt. 2002 side 1357.

Det nedlegges slik påstand:

1. Kortfilmfestivalen i Grimstad forbyr å vise filmen "Stolen" av Violetta Ayala.
2. Kortfilmfestivalen i Grimstad dekker saksøkers saksomkostninger med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.

Saksøkte har anført:

Filmene må ses i sammenheng før det er mulig å vurdere om den innebærer en ærekrenkelse, og retten kan ikke forby en film man ikke har sett. Filmene gir uttrykk for filmskaperens subjektive oppfatning av situasjonen da filmene ble laget. Selv om filmene kan være en belastning for saksøker, er ikke dette nok til å stanse visningen.

I forbindelse med rettsstridsvurderingen som må foretas ved vurderingen av om forholdet rammes av strl. § 247, er forholdet til ytringsfriheten sentral. Det vises til Rt. 2007 side 404, der det fremgår at listen ligger høyt for å gi en midlertidig forføyning for å stanse en ytring. Videre vises til Borgarting lagmannsretts dom av 23.10.2008, Rt. 2007 side 687 og Rt. 2005 side 1677.

Det skal svært mye til for å stanse en film. Det vil blant annet være av betydning hvilken setting filmen vises. I vår sak har Kortfilmfestivalen foretatt en aktsom vurdering før de besluttet å vise filmen. Filmen vises for et begrenset publikum, maksimum 100 personer ved visningen 19. juni, og det legges opp til diskusjon rundt filmen der filmskaperen deltar.

Saksøker har ikke sannsynliggjort at visningen av filmen rammes av strl. § 247.

Filmen innebærer heller ikke noen krenkelse av saksøkerens personvern. Saksøker samtykket til å delta i filmen, og var kjent med filmens tematikk. Det er ikke grunnlag for å trekke samtykket tilbake fordi hun ikke liker filmskaperens vinkling.

Det foreligger ingen sikringsgrunn. Filmen vises i Grimstad for et publikum på maksimum 100 personer. Saksøkte har lagt opp til debatt om filmen i forbindelse med visningen, og det vil være anledning for saksøker og hennes støttespillere å delta i debatten. Filmen er tidligere vist på en rekke steder i verden tidligere. En visning i Grimstad gjør ingen forskjell, ut over det som eventuelt har skjedd tidligere. De som lever i flyktningsleiren, vet at det ikke er slaveri der, og at saksøker har tatt avstand fra innholdet i filmen. Saksøker har dessuten fått komme til orde på slutten av filmen, ved at det er tatt inn et filmopptak der hun tar avstand fra filmen. Den adekvate fremgangsmåten for saksøkeren er ikke å stanse visningen i Grimstad med en midlertidig forføyning, men for eksempel å gå til sak mot filmskaperen på det grunnlag at filmen er et falsum.

En forføyning vil dessuten være uforholdsmessig, idet det må anses som en sensur og en begrensning av yttringsfriheten som ikke kan forsvares. Filmen må anses som en politisk yttring. Det skal svært mye til for å få en midlertidig forføyning for å stanse visningen av en film, og forholdene i denne saken ligger ikke slik an at det er grunnlag for å stanse filmen.

Det nedlegges slik påstand:

1. Begjæring om midlertidig forføyning tas ikke til følge.
2. Saksøker dømmes til å betale saksøktes omkostninger.

Retten bemerker:

For å få medhold i en begjæring om midlertidig forføyning må saksøkeren sannsynliggjøre et krav mot saksøkte, og det må sannsynliggjøres et det foreligger sikringsgrunn, jf. tvisteloven § 34-2 første ledd.

Saksøkerens hovedkrav går ut på at visningen av filmen "Stolen" på Kortfilmfestivalen i Grimstad innebærer en ærekrenkelse etter strl. § 247 overfor saksøker, og en krenkelse av hennes personvern og rett til bilde etter de ulovfestede reglene om personvern.

Som sikringsgrunn er det vist til at filmen har skadet saksøkte ved at hun mistenkeliggjøres av de hun lever sammen med i flyktningeleiren, fordi hun har gått med på å bli med på en film som urettmessig fremstiller det som om saksøker er slave og som om slaveri fremdeles foregår i det samfunnet de lever i. Ærekrenkelsen, og skaden som filmen har påført saksøker, gjentas for hver gang filmen vises. Videre er det vist til at filmskaperne vil få kreditt for filmen for hver gang den vises, og at en forføyning vil være et signal til verden om hva dette dreier seg om.

Retten finner ikke grunn til å ta stilling til saksøkerens hovedkrav, idet det uansett ikke kan gis en midlertidig forføyning på grunn av manglende sikringsgrunn.

Retten legger til grunn at filmen ble vist på filmfestivalen i Grimstad i går, og at den tidligere har vært vist en rekke ganger på andre filmfestivaler rundt om i verden. Den har skapt debatt og mottatt kritikk. Filmen skaper et inntrykk av at saksøker har levd i slavelignende forhold under sin fostermor, og at slaveri er et generelt problem i flyktningeleirene der saksøker bor. At det er slaveri i disse leirene er noe som er benektet fra flere hold, herunder fra Høykommissæren for flyktninger. Saksøker har selv tatt avstand fra filmen, og har forsøkt å stanse den ved henvendelse til produsenten.

Noen få avsnitt av filmen er vist for retten, men av tidsmessige årsaker er den ikke vist i sin helhet. På grunnlag av vitneforklaringene i retten anses det som sannsynlig at saksøkte har fått problemer i det samfunnet hun lever i fordi hun har deltatt i filmen, selv om de er kjent med at hun har tatt avstand fra den.

Den omstendighet at en skade eller ulempe allerede er inntruffet, er ikke til hinder for å få en midlertidig forføyning. Det må imidlertid kreves at forføyningen er nødvendig for å hindre ytterligere vesentlig skade eller ulempe for saksøker.

Det er ikke sannsynliggjort at de skader og ulemper som saksøker i dag opplever, ved at hun mistenkeliggjøres i sitt samfunn på grunn av deltakelse i filmen, vil forsterkes eller bli mer omfattende på grunn av visningen av filmen på filmfestivalen i Grimstad i morgen. Filmen er allerede godt kjent. I Grimstad vises den for et begrenset publikum, og saksøkerens støttespillere kan delta i debatten som Kortfilmfestivalen legger opp til i forbindelse med visningen av filmen.

Det er heller ikke sannsynliggjort at de problemene saksøker har fått der hun bor vil avta eller forsvinne dersom visningen av filmen i morgen stanses. Saksøker har fått støtte i sin kritikk av filmen fra flere hold i det internasjonale samfunnet, og disse har i klare ordelag tatt avstand fra filmen. Kritikken går blant annet ut på at filmen inneholder svært mange feil og misvisende fremstillinger, og at saksøker er blitt utnyttet når det fremstilles som om hun har vært en slave. Det må kunne legges til grunn at denne kritikken har nådd frem til de som bor i flyktningeleirene. På tross av dette, har saksøkers problemer som følge av

deltakelsen i filmen ikke blitt borte. Det er ikke sannsynliggjort at en midlertidig forføyning som forbyr visningen i morgen, vil føre til en holdningsendring blant de som bor i flyktningseirene og at saksøker av den grunn vil oppleve at hennes situasjon vil bli vesentlig bedre.


I tillegg viser retten til at hensynet til ytringsfriheten tilsier at det skal svært mye til for å få en midlertidig forføyning for å stanse en ytring, slik en forføyning i denne saken vil være. Det vises til Rt. 2007 side 404. Retten finner ikke at forholdene i denne saken ligger slik an at det bør gis en forføyning for å stanse filmen "Stolen".

Retten finner etter dette at begjæring om midlertidig forføyning ikke kan tas til følge.

Saksøker har vunnet saken, og har etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd krav på sakskostnader. Retten finner ikke at noen av unntakene i tvl. § 20-2 tredje ledd bør komme til anvendelse. Adv. Holmvang har lagt frem omkostningsoppgave der omkostningene er oppgitt til kr. 31.625 inkl. mva. Adv. Galtung har kommet med innsigelser til kravets størrelse. Det fremgår av omkostningsoppgaven at det er brukt 8 timer på forberedelse til muntlig forhandling. Rettsmøtet varte i 3,5 timer. Retten finner at omkostningene må anses som nødvendige ut fra betydningen av saken, og kravet tas til følge.

SLUTNING

1. Begjæring om midlertidig forføyning tas ikke til følge.
2. Faitim Sallami Hamdi betaler kr. 31.625 i sakskostnader til Kortfilmfestivalen innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.


Hilde Kollbær Strømme

Rettledning om anke i sivile saker vedlegges.

Ved anke må den ankende parten betale ankegebyr, som er kr 5.160.

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker

Reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 om anke til lagmannsretten og Høyesterett regulerer den adgangen partene har til å få avgjørelser overprøvd av høyere domstol. Tvisteloven har noe ulike regler for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger.

Ankefristen er én måned fra den dagen avgjørelsen ble forkynt eller meddelt, hvis ikke noe annet er uttrykkelig bestemt av retten.

Den som anker må betale behandlingsgebyr. Den domstolen som har avsagt avgjørelsen kan gi nærmere opplysning om størrelsen på gebyret og hvordan det skal betales.

Anke til lagmannsretten over dom i tingretten

Lagmannsretten er ankeinstans for tingrettens avgjørelser. En dom fra tingretten kan ankes på grunn av feil i bedømmelsen av faktiske forhold, rettsanvendelsen, eller den saksbehandlingen som ligger til grunn for avgjørelsen.

Tvisteloven oppstiller visse begrensninger i ankeadgangen. Anke over dom i sak om formuesverdi tas ikke under behandling uten samtykke fra lagmannsretten hvis verdien av ankegjensstanden er under 125 000 kroner. Ved vurderingen av om samtykke skal gis skal det blant annet tas hensyn til sakens karakter, partenes behov for overprøving, og om det synes å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket eller ved behandlingen av saken.

I tillegg kan anke – uavhengig av verdien av ankegjensstanden – nektes fremmet når lagmannsretten finner det klart at anken ikke vil føre fram. Slik nekting kan begrenses til enkelte krav eller enkelte ankegrunner.

Anke framsettes ved skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Selvprosederende parter kan inngi anke muntlig ved personlig oppmøte i tingretten. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater inngir muntlig anke.

I ankeerklæringen skal det særlig påpekes hva som bestrides i den avgjørelsen som ankes, og hva som i tilfelle er ny faktisk eller rettslig begrunnelse eller nye bevis.

Ankeerklæringen skal angi:

- ankeinstansen
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hvilken avgjørelse som ankes
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det krav ankesaken gjelder, og en påstand som angir det resultatet den ankende parten krever
- de feilene som gjøres gjeldende ved den avgjørelsen som ankes
- den faktiske og rettslige begrunnelse for at det foreligger feil
- de bevisene som vil bli ført
- grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det har vært tvil om det
- den ankende parts syn på den videre behandlingen av anken

Anke over dom avgjøres normalt ved dom etter muntlig forhandling i lagmannsretten. Ankebehandlingen skal konsentreres om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet og tvilsomme når saken står for lagmannsretten.

Anke til lagmannsretten over kjennelser og beslutninger i tingretten

Som hovedregel kan en *kjennelse* ankes på grunn av feil i bevisbedømmelsen, rettsanvendelsen eller saksbehandlingen. Men dersom kjennelsen gjelder en saksbehandlingsavgjørelse som etter loven skal treffes etter et skjønn over hensiktsmessig og forsvarlig behandling, kan avgjørelsen for den skjønnsmessige avveiningen bare angripes på det grunnlaget at avgjørelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan bare ankes på det grunnlaget at retten har bygd på en uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelsen, eller på at avgjørelsen er åpenbart uforsvarlig eller urimelig.

Kravene til innholdet i ankeerklæringen er som hovedregel som for anke over dommer.

Etter at tingretten har avgjort saken ved dom, kan tingrettens avgjørelser over saksbehandlingen ikke ankes særskilt. I et slikt tilfelle kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Anke over kjennelser og beslutninger settes fram for den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anke over kjennelser og beslutninger avgjøres normalt ved kjennelse etter ren skriftlig behandling i lagmannsretten.

Anke til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Slikt samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. – Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta til behandling anker over *kjennelser og beslutninger* dersom de ikke reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller den i det vesentlige reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelse og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.